(1)

श्रीरामप्रसन्न ॥ उपरि प्रश्निकी आक्षेप केला ॥ हणुमंत द्रोणाद्रीपे उनि गेला ॥ तैच्च रथे विंधो
नि पाडिला ॥ हे नाहिं तुषि रामायेनी ॥१॥ वक्ता ह्मणे होजी आयका ॥ तुह्मी पाहावे हणुमंतना
टका ॥ सहसा खंडना करुं नका ॥ महाइष्ट हलणो नियां ॥२॥ हणुमंते जे तुह्म विलें जितुके ॥
चतुरे काव्य कथिले तितुके ॥ आणि च्च विषयको लिलें वाल्मीके ॥ नाया रामाच पुर्विं ॥३॥ क्राव
नाव किचा अर्थवाद ॥ हणुमंतच्च रथसंवाद ॥ त्याप्रमेय च्चा अनुवाद ॥ कौतुके के[illegible] पे हो ॥४॥ वा
हे ल्मिके बोलिला नाहिं प्रमेय ॥ ऐसे हि बापना सि बोलो नये ॥ शत कोटि रामायेण काय ॥ को पे शो
धूनि पाहिलें ॥५॥ वाल्मिके शत कोटि रा[illegible] चले ॥ तु ये केशंकरे स्वि[illegible] हिले ॥ मग तेच्चा
गत्रय केले ॥ त्रैलोक्याकार पो[illegible] ते तीस [illegible] सहस्र लक्ष कोटि ॥ आनि त्रिणी शत श्लोक घु
टि ॥ वाटिता जाला होसे वटी ॥ शत येक उरला ॥६॥ ते हि भागत्रय केले या वरि ॥ श्लोक
येक उरला बत्तिसाक्षरि ॥ त्यासि दुरा के त्रिपुरारि ॥ भाग देता जाला ॥७॥ ऐसे ऋषि राम
य पा प्रकारे ॥ त्रैलोक्यासि वाटिले शंकरे ॥ पुढे रउलीं दोनि अक्षरे ॥ सातें राम ऐसि ॥८॥
मग ते प्रितिने चंद्रमौळी ॥ धरिता जाला हृदयकमळी ॥ नाम राम हाचि सदाकाळी ॥
जिव्हाग्रं पुमाडिला ॥९॥ मग तो शिवत्र्यानंदमूर्ति ॥ सर्वदा करि राममंत्रावर्ति ॥

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

ऐसे देखोनिया पार्वती । तो शिवआनि व्याघ्र पडिला ॥ ११ ॥ मग विचारिती जाली मनी । कै
पो सर्वदा शिवस्वामि आसनी । काय जपताती वदनी । ते पुसिले पाहिजे ॥ १२ ॥ पुढे ऐ
तरगृहि येकांती । हर्षमानसना पति । ते समई गिरजा जालि बोलति । सांगें करुणाक
रसि ॥ १३ ॥ तुम्ही सर्वसमर्थ हो त्रिलोचना । परि सामासी विज्ञापना । अहोरात्र पंचवदना ।
काय जी जपत असा ॥ १४ ॥ तुह्मि येकसमर्थ [illegible] वनी । ये गिला गलेतु मच्या ध्यानी । विरंचि
विष्णु आदि करुनि । स्मरण करिती [illegible] चंद्र कोराते आठवी । सेपचानका
नि बोलावी । सुर्य चक्रवाकाते नावी । [illegible] रक्ष स्वामी ॥ १५ ॥ जेथ थे वैसला क्षुधाक्रांतु ।
तेथे कल्पतरु गेला शितु । राजा सेवक [illegible] समादेश तना रक्षुस्वामि ॥ १६ ॥ तुम्ही पोनि
तिसे वाट नकु पुरिगोरा । तुह्मी ईश्वर या चराचरा । असोनि आनिकाचे चिंतन करा । हे म
ति आश्चर्य वाटे ॥ १८ ॥ तरि छेंद्र लागला कवनाचा । हे सांगा जी स्वामि सुवाचा । ऐसा प्र
श्न आयकोनि गौरिचा । शिवे हास्य वदन केले ॥ १९ ॥ तुम्हि पोत्त लित्त लिबोर गज्ञानने । बर
वे पुशिले निजांगणे । स्थिर चित्त परिस वोत्त वापो । उपदेश करु तुज ॥ २० ॥ जे अतिग्र
हो आमचे । सारसकळ शास्त्राचे । बीज या चराचराचे । उत्तमोत्तम जाप ॥ २१ ॥

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

२४

याविरंचिचे जन्ममृत्यु ॥ परमसुखाचे सुखकेवळ ॥ शुद्धसायोज्यमुक्तीचे फळ ॥ तारकब्रह्म वाणि
वीचे ॥ २२ ॥ ते मिज पनुत्र असे नाम ॥ कोणाला पासि नरिराम मराम ॥ हेनुजपपाहिजेणे परम ॥
सुखानुत्तव पावसि ॥ २३ ॥ ज्याचे नाम राम नोजाणयेकु ॥ सुर्यवंशि दशरथकुळ मौळकु ॥
लिला अवतार धरिला बापकु ॥ सुरसंकटाकारणे ॥ २४ ॥ विचारिता श्रीयेपाहि ॥ यारामा
सि जन्मकर्म नाहि ॥ वैरित्रज्य वपेसि सिदेहि ॥ मिथ्या मयेच्छ मवत ॥ २५ ॥ मज आनियासि वे
गळिक ॥ नाहि जैसे स्निन्न कनक ॥ अपि [illegible] दारिलोकु ॥ वथा आणि पडले ॥ २६ ॥ असो
ऐसे इंकर बोलिले ॥ तेपार्वतिसि जनु [illegible] ले ॥ तिने हि राममंत्रासि अंगिकारिले ॥
दिक्षा चंद्रचुडाची ॥ २७ ॥ आता असो [illegible] ॥ परिसारा हिले कथेचे मुख ॥
हणुमंत द्रोणाद्रीने तजेसे फक्त ॥ पक्षि चुकाधरुनि ॥ २८ ॥ भरतगोरात्रि चाफित्ये
प्रहरु ॥ वानरदळ सिरघुविनु ॥ वाटपाहे लषोउसिनु ॥ बहुसाल जाला परवाबो
लेसुग्रिवा बिभीषणाप्रती ॥ कापानयेचिहो मारुती ॥ कोण जाणे जालि असेल गती ॥
ति ईश्वरजाणे ॥ ३० ॥ आलि वाटपाहातु असो येथे ॥ तरु कव्हे वर्तमान हणुमंत जेथे ॥ काय म
नपावला गगनपंथे ॥ जाताये ताचे वल भुमि ॥ ३१ ॥ द्रोण पर्वत वाहता बोझे जाले ॥

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

३

मग त्रासोनि मध्ये विटाकिल्ले ॥ कीं जाना विघ्न केले ॥ बळें खेचरि ॥ ३२ ॥ कीं क्षुधा पिउळा
किरा त्रिनिद्रे ने जाकविला ॥ कुमंउ ळिउत्तरेनि निजेला ॥ कि पर्वतन न से ल्हाताआला ॥ कि औषधि
पळालिया ॥ ३३ ॥ ह्मनो फुल विल्गायेरवां देनारि ॥ तरि तो गाईचा ब्रह्मच्यारि ॥ कि सुधा पिउला
ह्मणोनि क्षिरसागरि ॥ क्षिर पान करित ठेला ॥ ३४ ॥ कीं सापउला गंधर्वांचां फांसि ॥ गुंतो
नि खिळीला आकासी ॥ कीं दिग्मोहो जाला जोळ्यासी ॥ मार्ग ठाइं न पडे ची ॥ ३५ ॥ आतां हा पु
मंताचि करणे आशा ॥ हा कोणासो [illegible] सा ॥ मात्र येक्रमोनि गेली निशा ॥ प्रातःका
ळ जाला वाटे ॥ ३६ ॥ जान किन्र खा [illegible] ॥ तैसि दिसत तसे पुर्व दिशा ॥ धवळ नाच
कलि आकाशा ॥ वायो दिनळ सुटला [illegible] नज बियोगे सितामुख कमळ ॥ तैसे जाले
दिसे इंदु मंउळ ॥ सुरगुरु प्रतिदारवितनळ ॥ भृगुनंदन उदेला ॥ ३७ ॥ भाग्य जोगासि
सिवरी ॥ मांउे हळु हळु संपति सतुरी ॥ तैसे ये गगनाचे पोटी ॥ तारा लोपो लागलिया ॥ ३८
स्वर्लारवेचराचा खेळु ॥ विपउला योगिनीच्या मेळु ॥ उलुका सि सुरला पळु ॥ काकु
ळे चेयिरि जाली ॥ ३९ ॥ कुमोदनि वरि होते षट्पद ॥ तयाचि रचा जालि मंद ॥ राहिले मुखी

the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(३४) चिस्मुंकानशाद्व॥ एैंउल्लेकमोदपत्रि॥४१॥ विश्वजागेजाल्लेसावध॥ ज्ञामलेदेंपस्याचेसुरतयुध॥
सुचिकर्मअनुष्टिनेजाल्लेसुबुद्ध॥ अधिकारपरत्वे॥४२॥ चक्रवाकासिहोतितुटी॥ उत्रिबोन॥
ताजाल्लिहीपुटी॥ तेपरस्परेस्वालिल्लीभेटी॥ दुथडिहुनिजव्लामध्ये॥४३॥ असोऐसाप्रन्नातस॥
मयो॥ दिसेजाल्लाअरुणोदयो॥ नयेचिकाहीवायोतनयो॥ कायकरपेआता॥४४॥ याकाव्लाउप॥
रिसिघ्रचिरवीरथु॥ उदयाचव्लातुढज॥ लियाबनथु॥ ऐसेबोलतसेनपुनाथु॥ कपिवीरमंउकी॥४५॥
ऐसेबोलिलासितारमनु॥ त्यासिउत्तरदेतिलीरघुनंदनु॥ ह्मणेदेवाउदेल्लाकोठेअरुणु॥ निशाप्रहर॥
येकअसेसर्द॥ जेपोल्लमनेउदयोहोयअरुणोदयासिवेवधानआहेआठघटिका॥ अद्यापित्र॥
स्त्नमानादरतिका॥ पावल्यानाहितरघु॥४६॥ किमर्थहनुमंतास्विंचिंता॥ करपेजोस॥
नकजांमाता॥ समयोजाल्लाअसेयेता॥ ऐसामनीदयोमाझा॥४७॥ सर्वेशानुल्लिआपलेमनी॥
विपरितकरितांचिंतवनी॥ जेहनुमंतपडलावेसनी॥ ह्मणोनिआतुनिनयेचि॥४८॥ तत॥
रिउर्णनाल्लिचानंती॥ एैंतेल्लवेंसाऐसावती॥ विनोधिंहोमनिरवांचीपंक्ती॥ वायोसिकेंउ॥
ल्काये॥४९॥ वरिचाल्लनापिप्पलिकाचेकटक॥ रगउलमेरुचेमस्तक॥ खद्योतांचेनिको

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

५

जिशिंघोरका॥कायशोखोनि जायिल॥५१॥ऐसेहि होयिल भुवनपती॥पति वेस निनपडे मा
तुति॥आनाताकाळ येयिल वदंती॥वदलि असे आकाशी॥५२॥ऐसे बिभीषणु श्रिरामाजवळी॥
बोल तुतवते चिकाळी॥अकस्मान पिवळी॥प्रभा पडली लंकेवरि॥५३॥समस्त पाहति उत्तरे॥
पुढे निमीशार्धनंतरे॥तव अतिसमीप येरसरे॥पर्वतेसि हणुमंतु आला॥५४॥सहस्रा वधि
प्रजळलिया प्रदीपिका॥तेणे तेजे नरली भुमीका॥तैसा लंकाप्रादेश असका॥बळी दिसी उ
जळला॥५५॥ऐसा समयो वर्तला॥तव यांम उत्तरे पुढे जाला॥सगहणुमंत उतरला॥भुमंडळी॥
अमृताचा घट भरुनि॥सुपर्ण आला स्वर्गिहुनि॥तैसा द्रोणाचळ घेउनि॥पवनात्मजु आला॥
वानर हणुमंतासि देखते जाले॥येकरपु॥मा॥तेसी प्रसांगो गेले॥येक आनंदे गर्जिनले॥जय
जयराम मल्ल पोनिया॥५८॥परिसिले हणुमंत आला॥सर्वांसहित श्रिराम संतोशला॥सुखे
न वैद्यु पुढे जाला॥पर्वतु पाहावया॥५९॥उत्तरे सेना प्रदेसि हणुमंतु॥उत्तरोनि ठेला पर्वतु॥वि
उंचि पंच योजने जान सु॥वर्तुळ दश योजने॥६०॥अति अपुर्व तेज पावा गिरि॥दिव्यऔषधि
घिजयावरि॥खानि रत्नाचि यापाठारि॥सरोवरि अमृतोदके॥६१॥यापर्वतासि पहिले॥

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

५४

हणुमंते होते आनिले ॥ ते प्रसंगी वर्णन असे केले ॥ खवनि घाल्यासारिखें ॥ ६२ ॥ असो ऐसा देखो
निगिरी ॥ सुखेन अतिआश्चर्य करी ॥ मग आतुडला तयावरी ॥ चंद्र जैसा उदयाचळी ॥ ६३ ॥ दिव्य
औषधि देखिल्या उज्वळा ॥ सुखेन जाला चिंते वेगळा ॥ दुरुनि दिसती अग्निज्वाळा ॥ परि तेजं
गेये तिऐशा ॥ ६४ ॥ आंगस्याचे दिसे धवळ ॥ सर्पोत्यंत सुशीतळ ॥ पर्णे निळी वर्तुळे पुष्पे
ताम्रवर्ण ॥ ६५ ॥ त्या सुधामृतवल्ली ॥ ३ ... रसामर्थ्ये ठेविली ॥ पुर्वी कपिसेना उपचारि
ली ॥ गंधवाते करुनि ॥ ६६ ॥ परमेश्वराचे ... केठाउ पावेल कां ॥ प्रसंगे बोलावे ना वा पवि
काप्रती ॥ ६७ ॥ ये कस्या वल्लि वृक्षासि गुणसामर्थ्य ... यापासी वस्प्र होति मनोरथ ॥ आणि दुस
पाशानि यथार्थ ॥ गुण असाधारण ॥ ६८ ॥ ... कृपा ... न उदरि धुयिजे ॥ ते उदक उदरात देर जे ॥ सो
पे सर्पदष्ट जालियां जीजे ॥ आना त्रिये वर्तमानी ॥ ६९ ॥ परिस पाषान होय साचे ॥ सुवर्णीक
रित सेलो हावे ॥ चिंतामणि चिंतिले चित्तीचे ॥ सर्वथा सिद्धीने तां ॥ ७० ॥ आणि मंत्रास्त्रे
अइसामर्थ गहनं ॥ उच्चाटन मोहन आकर्षण खिळन ॥ चवन विध्वंसन साधन ॥ मंत्रांचे
निबळे ॥ ७१ ॥ मंत्रे व्याधि भस्म होति ॥ मंत्रे निधाने हाता येति ॥ मंत्रे बुद्धीस्मरणशक्ति अमरदेति ॥

Joint property of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

5

नपिशाच्यपळति ॥ मंत्रे होतिसाध्यासाध्य ॥ ७२ ॥ मंत्रि वैस्यदेवता होती ॥ मंत्रें युद्धी शस्त्रशा की
जयदेती ॥ मंत्रि शुभाशुभ फळती ॥ इछित्ये मनोरथ ॥ ७३ ॥ असो अति बहु बोलणे ॥ तीशरसा
मर्थ्य नारायणे ॥ ठेविले आहे गुणदेवने ॥ फळो कोपकाकारणे ॥ ७४ ॥ पुढे सुखेन सुषेण वाचा
चसुर ॥ त्या औषधिस करुनि नमस्कार ॥ प्रार्थिता जाला पदर ॥ पसरुनि तळवटी ॥ ७५ ॥ सपुष्प
सफळ सपत्री ॥ चतुरे पेतलिया करपात्री ॥ त्याकोनन्नमाच्या तरिवकी ॥ प्रथम कपिला होता ॥
आतासांगोमाय तेनि ॥ ये कि संजिव ... धिनि ॥ तिसरि सुवर्णकर्णी ॥ चौथि तेनिरे
ल्या ॥ ७६ ॥ ऐशा च्यार औषधि ॥ सुखेनु ... लाबुद्धी ॥ बहु पात्रिवे गळाल्या सिद्धी ॥ रसा
चीकरुनि टेला ॥ ७७ ॥ मग लक्षमण ... जाला ॥ संजिवनिचा रसु मुखि घातला ॥ ते
णे सुमित्रसजीव जाला ॥ उघडिले लोचण ॥ ७८ ॥ शक्तिघाते वक्षस्थळ चुर्ण जाले ॥ तेथे निरो
ल्या रसासि घातले ॥ तेणे अस्थिस्थळाचे उदक केले ॥ जैसा अग्नि घृतविघरखी ॥ ८० ॥ याउपरि
घावो मुखपर्यंत ॥ तेथे वोतिले संधिनि रसामृत ॥ जेणे वक्षस्थळ विकळांग समस्त ॥ सांदले गाई
चा टाइ ॥ ८१ ॥ पुसतळचे सिविज्ञा आळपउले ॥ तेणे सुंदर यहोते हरिले ॥ मग त्यावरि चेर्चिले

Joint Project of Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan Mumbai

सुवर्णाकर्णीचि ।।८३।। तेणे देह पावले दिव्यशोभा ।। तात्काळ लक्ष्मण राहिला उभा ।।
जैसे ग्रहन मोक्षे सुर्य बिंबि प्रभा ।। तेज पुष्टि चढली ।।८४।। ऐसा उठताचि लक्ष्मण ।। क
रुचापि सिघ्र लाविला बाण ।। पुढे धाविन्नला रावण ।। कोटे कोठे ह्मणोनि ।।८५।। रावणा
सि युद्ध करिता ।। तव शक्तीने भेद केला वचिना ।। तोचि संस्कार देहि होता ।। तेणे गुणे
ऐसे केले ।।८६।। जैसे जेत्तस करिता नि[...] ।। पुढे जाय नितेचि चन्द्र उदेली ।। तैसे ल
क्ष्मणासि जाले हाव भाले ।। युद्धाचि [...] तव आउबिभीषण जाला ।। ह्मणे
रावण पळोनि लंकेसि गेला ।। यावरि अ[...]ला राहिला ।। सौमित्र रणारंगी ।।८७।। सुमि
त्र ह्मणे सुमित्रा ते ।। कृष्ट जाले जीव[...]रे वर्छा ह्मणोनि सिता कांते ।। आलींग
न दिधले ।।८८।। मग आपणा मस्तका वरि ।। ठेवा विल्या हेपामृत करि ।। बारे श्रम ल्यासि
तुज वरि वैरि ।। शक्ति याकिली होती ।।८९।। तरि शक्तिया किली निशाचरे ।। त्याचि छेदिन
आजि शिरे ।। कैसनी पाठीन निधारि ।। रणगिधा कारणे ।।९०।। ऐसैं सितारमने ।। परम सु:खमा जोतिले
निले लक्ष्मणे ।। कपिरव आनंदे गर्जे तेणे ।। दिग्मंडळ संपुर्ण जाले ।।९१।। लक्ष्मणा

(6)

लागि द्रोणाद्री आपिला ॥ आनिका घायाळा उपचारु जाला ॥ जैसा गौतमाचे संगे तरला ॥
आणि कहिद्रोषि जनु ॥ ९२ ॥ कीं नवरियाचे लग्न भाग्ये ॥ मिथ्यान्नें जे विजे तिजगे ॥ नाना स्त्रियी
चे निसत्व संगे ॥ यामस्ता कैवल्यपद ॥ ९३ ॥ असो ऐसा द्रोणागीरी ॥ सौमित्र उपचारिलीया
वरी ॥ पुनरपी हणुमंते घेउनियां करी ॥ नेउनि ठेविला ॥ ९४ ॥ घटीका पाच रात्री वरी ॥ उरली
ति अवेश्वरी ॥ पर्वतासहित अंबरी ॥ मारुति नेउनि ठेविला ॥ ९५ ॥ जातउत्तरे गगन कवळीतु ॥
ओगवायो सउसउ आवाजेतु ॥ जैसा प्रळयीचा पक्षीराज धावतु ॥ अंगोळ फोडावया ॥ ९६ ॥ ऐ
से देखोनि गुप्त दुती ॥ वार्ता कपिलीरावणा प्रती ॥ लक्ष्मणु उपचारुनि मारुती ॥ पुने
रपि पर्वत नेता ॥ ९७ ॥ ऐसे परिसोनि दशानन गिरिजे ॥ हणुमंतावरि कोपे थोरे ॥ राक्षेस रजनि
पाठविले प्रहरे ॥ ज्याचे निक्षुगो वुकुटे ॥ ९८ ॥ हणुमंत द्रोणाद्रीने तो व्योमी ॥ त्यासि प्रेरीलें
बधावलु ॥ तवनेहलपाति हो जी स्वामी ॥ आज्ञा प्रमान तुमची ॥ ९९ ॥ मग तेउ आलेगा
हिजन ॥ जैसे प्रेतपुस्पि गगन ॥ त्याचि नामे कोपा कोन ॥ तरि असति ऐसि ॥ १०० ॥ स्वबुळ्ज
नुयेका नाम निशाचरा ॥ महान दुद्ध दुसरा ॥ महावक्र तिसरा ॥ मोहरा चतुर्थियाचे नाम ॥ १ ॥

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

68

उलुकामुख पंचम निशाचरु ॥७॥ प्रघसि नाम महावीरु ॥ स्यस मिया नामाचा विचारु ॥
चतुर्वक्त्रु ऐसे ॥८॥ हस्तकर्ण नाम अष्टमियांचे ॥ शंकुरखे नाम नवमियाचे ॥ मेघचित्रु ऐ
से दशमियाचे ॥ जन्मारम्य येनामे ॥९॥ ऐसे दशांराक्षेस पुरुषार्थी ॥ क्रोधे मुद्धनासि पाडि
ल्या ग्रंथी ॥ ते धाविनलें गगनपंथी ॥ हणुमंतापाठीलगे ॥१०॥ हाकितडाकित मानस
चरे ॥ वृष्टि सोसगटलें येकसरें ॥ मग [illegible] सादी वानरारें ॥ जो पाखळु हा निचा
ऐसे गर्जनें करिता गाढें ॥ बळें आउबे [illegible] महापुंडीतात्र तिमुदे ॥ वादरु आली ॥
राक्षेस दाहा जनये कवेळें ॥ हणुमंतासि [illegible] महाबळें ॥ गदा खडेल्लो हणुशबळें ॥ हानि
जाले पै ॥ ॥ वाहा बुळी नेल्ट पाकाढिउ [illegible] पर्वताव रिपडली ॥ तैसी ते खडे लागली ॥
हणुमंताचे आंगी ॥ ॥ मग माहुनी वान [illegible] परी ॥ भ्रमो लागला अंबरी ॥ वाम कुरे
नोडुनि पृथ्वीवरी ॥ राक्षेस दाही पाडीले ॥ ॥ अंतरिक्ष गरुडें खंडिलें सर्प ॥ तैसे हणुमंतें
ते कावरुप ॥ टाकिले आपेआप ॥ चूर्ण जाले भुमंउळी ॥ ॥ दुग्धापाचे पारि होना जेथें ॥
ठेविला पचकु वाचे परि [illegible] थें ॥ मग पुनरपि दक्षिणपंथें ॥ सुर उली हणुमंतु ॥ ॥ ऐसि मध्येचि
कुदुनि रख्याति ॥ पुढे हणुमंत मनोगति ॥ क्षिरसिंधु पावला जव गभस्ति ॥ उगवो पाहतु ॥ ॥

A joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

जैसा सुर्य जस्ताव ब्हा जाउनी ॥ पुर्व पंथे सुरउे मागुतेनी ॥ तैसा हणुमंत परत लागगती ॥
पुछ भवंडितु ॥१६॥ लंघिली दिपांतरे शटके ॥ लंघिले पंचसागराची नयाके ॥ लंघिली
पर्वताची मस्तके ॥ मेरु उवरुनि आला ॥१७॥ उंच सूर्य मंउब्ला सरि ॥ जे पावत होना अंबरि ॥ तो
येउनि त्रिकूटयाच ब्हावरी ॥ निजदब्ला न उत्तरला ॥ वैकुंठी हुनि वियाजु ॥ क्षिराब्धी पारि
खगराजु ॥ उत्तरे तैसा वायोतनुजु ॥ लंकेसि आला पै ॥१८॥ आला हो हणुमंतु आब्हा ॥ ब्ला
पोनि वान्नरि हर्ष केला ॥ अंगदु च हु[illegible] ढेजाला ॥ भेयवया हणुमंतासी ॥१७॥
हणुमंतेसवीसी सुख देउनी ॥ रघुना[illegible] पाजे रखनी ॥ तेथे सि प्रसन्मुख येउनी ॥
नमस्कार घातला ॥१८॥ रघुत्तमे हण[illegible] ना[illegible] देखिले ॥ आनंदे आसनि हुनि त्यारिपा
उल्ले ॥ पुढे येउनि उचलिले ॥ आलिंगना रसाले ॥१९॥ विचारिताये कृवि तूहो चेजन
हिचतुरासि कळली असेल खुणा ॥ जवत रक्ले कार्या कारणा ॥ स्वामि सेवकपणे ॥१२०॥
असो भेद कान मने हे वर्मु बोली ॥ तरि आनि कहि यक्ति स्फुरली ॥ पंचभूते कायेवेगी
ब्हाली ॥ आहे तिदेह परत्वे ॥२१॥ असो आत्मा बोली जे वेगब्हाला ॥ तरि ज्ञाते हासे
तिया बोला ॥ निन्नेपना जाभ्रमना पिला ॥ जनवस्वरुपगुक्री नाही ॥१२२॥

सकळहि कर्मे वये अर्थी । प्रकरणे असती अनेक ग्रंथी । श्रुतिवाक्ये हि वेदपंथी । अद्वैत प्रतिपादिती ॥ ९ ॥
असो हनुमंत आलिंगिला ह्रीयावरी । रघुनाथे प्रीतीने धरिला करी । बैसउनि आसना सेजारी । स्तुती
बोलता जाला ॥ १० ॥ हनुमंता ता जे उपकार केले । ते मासा आंगि असो न संक्रमले । मासे निप्रस्रूप पका
रन घउनी ऐसे बोल्ले । पुनः पुनाः श्रिरामू ॥ ११ ॥ याशब्दा चा न्यावो सा कल्ला । चतुरासि तरि असेल
कळला । परिप्रगट हि पाहिजे बोलिला । जे ने समस्तासि सुखी होती ॥ १२ ॥ या चा न्यावो ऐसा
चीवाटे । जे प्रत्युपकारे उपकार फिटे । [illegible] न कैचे जैं जे उले तुटे । पुढे रुणां न बंधी ॥ १३ ॥
ऐसा असे कर्म मार्ग । रुणां न बंधे पुढे सं[illegible] कळवत्र पुत्र प्रभु मोगर । रुणान बंधा स्तव ॥ १४ ॥
ह्मणोनि हनुमंताचा उपकार रुणी । असे [illegible] मा चा अंतःकरणी । का जे अवतार अन ना
रिमी व्हणी । ते सी च असावी ॥ १५ ॥ अमा ऐसा अवनिजापती । बोल्ले हनुमंतासि परप्रीती ।
जैसा नृसिंह दैत्य वधा अंती । प्रल्हादाज वळी ॥ १६ ॥ परिसोनि श्रिरामाची वचने । जे
रुचित्र अमृताहुनि गहने । त्यासि प्रत्योत्तर देवा योनंदने । दिजे ताती ऐसी ॥ १७ ॥ ह्मणे देवा
राघव तुमचे उपकार ते । तुह्मि च उपकार केले मोटे । दुर्जन प्रपने जव्हाटे । कितेक का व्ळप उक्ति ॥
स्वामि तुज ऐसा कोण उपकारी । आह्मासि जननी चे उदरी । रक्षिले कोपा कोपो परी । ते तुसि

(8)

तुझिया जानुसि ॥७३॥ ल्ववथ वितमासाचा गोळा ॥ सासिजीवनो पायतुं ऱ्याब्ला ॥ अभि
नव निर्मीलि दुग्घ कळा ॥ मातेचा वक्षस्थळी ॥७४॥ हे शरिर रक्षिलें समइसमर ॥ जाताका
विले आपलेसोइ ॥ मन हिरो निजा पला पाइ ॥ ठेविले चरणरेणु जैसा ॥७५॥ थोर उपकार केले
ला देवा ॥ जेहा देह दिधला निधान ठेवा ॥ येणे करूनि तुमचीसेवा ॥ काहिं काही पडेल ॥७६॥ जे
ध्यानिं चंद्रमोळी ॥ ते स्वरुप तुसे आहा [illegible] चो ॥ येणे शरिरे येहि डोळो ॥ पाहत असो आली ॥
तुमचि बोलावया स्तुती ॥ स्तवनाचूर प[illegible]या होती ॥ परिसु कवन त्यासी आगमे प्रीती ॥ बोलता
जीबह ॥७८॥ जे सुख मोक्ष पदि नाही ॥ त[illegible] सुख दि[illegible]पले आला ये चि देही ॥ आना विचारुनि स्वा
मी पाहि ॥ को पाउपकारि जाले ॥७९॥ ऐसे [illegible] बोल तक्षणी ॥ असं न संतोशले चा पपापीं ५
पुढे समर्ईचे उचित मधुरावाणी ॥ वान्मर ऱ्यावरे ॥८०॥ असाधारपण हणुमंताचे बोल ॥ हा
इश्वर पुरुष केवळ ॥ याचे जननार्ह पीकुळ ॥ धन्य जाले जगी ॥८१॥ हणुमंताचे पुरुषा
र्थ पूर्णे प आल्लि उवरल्लो मुइशपो ॥ जे सेभाग्यवंताचे यूक्र वाटपणो ॥ समर्थ ना मिरवीजे ॥८२
विहंगम कुळी वैनता सुतु पकुंजर कुळी ऐरावतु ॥ सर्पा कुळी नो अनंतु जन्मला जैसा

Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai Joint project

तिसा हणुमंत वान्नरकुळी । जव तरत्नाकळीया हुनि बळी । द्रोणाचळु धरुनि याकरतळी ।
आनिला लंकेसि केव्हउ ॥ ४४ ॥ रात्रि मध्यें हायेकळी । दोनि वेळा आला गेला । मार्गगमन पाहुरि
ता ताला ॥ असें ज्ञाव्ये संख्या ॥ ४५ ॥ प्रभु गोळी च्ये अनुमाने ॥ जाल्हि बहुत योजने । वाल्मिकी
श्लोकिची वचने । ऐसि होति ॥ ४६ ॥ वकास्त्री तियासि प्रसंगासरिसे । स्वपोजी हे हणुमंत
नाटकि ऐसे ॥ असे जो सुमानसे । परिस[illegible]पाचळु ॥ ४७ ॥ सिताशोधाचा नटी । लंकेहु
निच्या रिकोटी । तरियास्वे वतुर्गुणारा [illegible] । हणुमंते क्रमीले ॥ ४८ ॥ असो ऐसा वान्नर
पती । बोले हणुमंताची स्तुती । पुनरपि [illegible] थाबोले माउती । तु लक्ष्मणाचा प्राणदाता ।
सूर्यवायो परिस वीर्यगाढे । येपोजल [illegible] पुढे । येशापेतले मेरु येकउ । जीव विदे
लक्ष्मणाते ॥ १५० ॥ लक्ष्मणाविन सिते स्विकायेचा उ । कायसि रावणावधाची होउ ।
अयोध्य जाउनि हे कोउ । कोण मनि धरिते ॥ ५१ ॥ नरि बर [illegible] वे जाल्हे बहु साल । आतां से
कल्प सिद्धि आईल । आजी रावणासि वधिजेल । ऐसा मनोदयो होत ॥ ५२ ॥ उपरि सौ
मित्र स्वपोस्वामी । स्वस्य प्रतज्ञा वंतनुल्ली । तरि मरणकै वेआ हलो । स्वस्य जीको निठले ॥
॥ ५३ ॥

"Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

९

तव बिभीषण पाळणे देवा ॥ जो विलाबोल सिद्धी न्यावा ॥ आजी दशग्रीव वधावा ॥ जव वव
रि अस्तमान न व्हे ॥ ५४ ॥ तव हो जी ह्मणे सितारमणु ॥ दिवस अस्त नाव धीन रावणु ॥ हामा
झा प्रतिज्ञा पणु ॥ देव देखत तिडोव्हा ॥ ५५ ॥ असो रघुनाथबो ' लिले हे से ॥ सैनो शली सकळा
ची मानसे ॥ इतुकि गत कथा जालिया कैसे ॥ वर्तेल ते बोलीजेल ॥ ५६ ॥ कथा समुद्र हे वाग्दे
वी ॥ कवि लक्षणता तुवाळवी ॥ ते वा[illegible] पवेना पाहा वी ॥ चतुरि श्रैवण डोव्हा ॥ ५७ ॥
काव्यतरि न्यक्ता कारणे ॥ न रिले अपु[illegible] गुणग्याही किये उनि च रणे ॥ कर्णी पालु
निमिर विजे ॥ ५८ ॥ इति श्री रामायण अ[illegible] रघुनाथ चेरित्र असे भाव्य ॥ ते सज्जना सि
सदा सेव्य ॥ तनु पोपाये ह्मणो नि ॥ ५९ ॥ [illegible] समय श्री पुळा मती ॥ म्हाराष्ट्र भाषा आ वुष
युक्ती ॥ बोलेन ते परिसावे श्रोती ॥ चक्रदास मुजेल ह्मणे ॥ १६० ॥ प्रसंग्र समाप्त ॥ श्री ॥ ६ ॥

१६०
६४२०
-६४१०

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com